

Pisoqar-pammi?

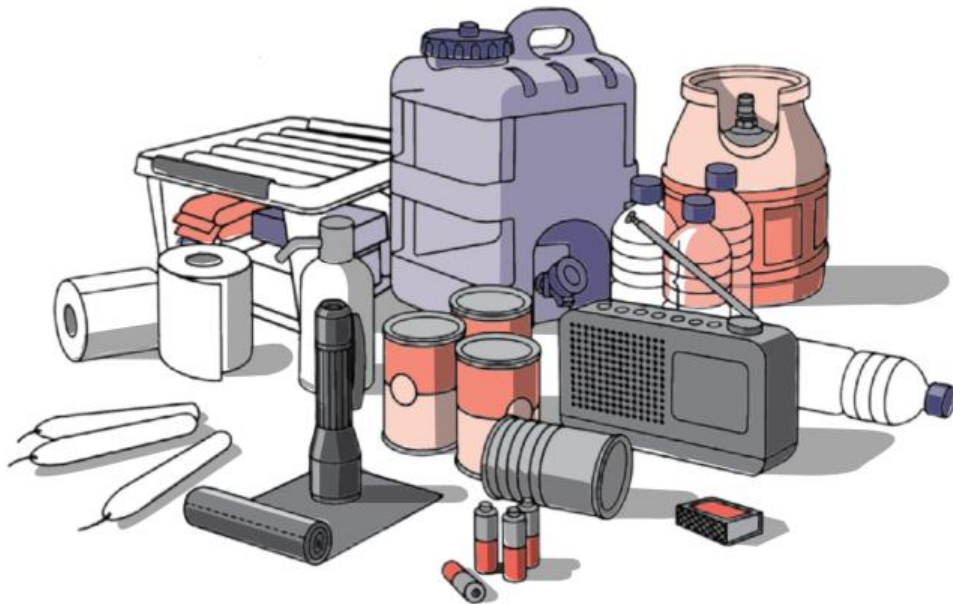
Qarsutsinerit, nunarsuaq tamakkerlugu tunillaassuunneq nutaaq, internetsikkut saassussineq, ajornartoorneq, pilersuinerimut aqqutitsinnik saassussineq imaluunniit qamittoorneq – inuiaqatigiittut ingerlanitsinnik sivikitsumik sivilisumilluunniit unittoortsitisinnaasut assigiinngitsorpassuupput. Qujanartumilli iliuuseqalaarnikkut piareersimalluassaatit.

**Folk &
Sikkerhed**

Imarisai

- 3** Sooq quppersagaq una?
- 3** Uagut pilluta naatsumik
- 4** Imerkik, innaallagissamik, kiassarnermillu pilersuisoqanngitsumi ulluinnaap qanoq ittuusinnaanera takorlooruk
- 6** Allat imannak ikiorluarnerusinnaavatit
- 8** Siunnersuutitsialaat 10-it
- 12** Nalunaarsuiffissat
- 14** Imannak qisuariartariaqaralarputit
- 15** Nutaarsiassat eqqunngitsut eqqumaffigikkit
- 16** Danmarkimi kalerrisaarutit
- 18** Eqqaamasassatit allattukkit

Quppersagaq una Unicef Kalaallit Nunaat
pegatigalugu 2025-mi saqqummersinnegarpog

Sooq quppersagaq una?

Ukiuni kingullerni ulluinnarni inuunitta aalassatsinneqarsinnaasarnera misigaarput. Covid-19 tupaallaatigaarput, soorlu pilersuinermi attaveqaatit ajutoornerannik naammattuugaqarsimasugut. Ilutigalugu Ukrainimi Israelimilu pissutsit peqqutaallutik sorsunneq akersuunnerlu sumiiffigisatsinnut qaninnerulerput.

Upalungaarsimasoqarpugut navianarsinnaasunik nalilersuillutillu ajutoornernik ajunaarnersuarnillu annertunerusunik pisoqassappat illersuisussanik. Innuttaasutulli aamma akisussaaqataavugut.

Immitsinnut qanigisatsinnillu isumaginnissinnaasariaqarpugut, taamaalillutik upalungaarsimatitat pisortanilu oqartussat suliassanik annertunerusunik pinartunillu, soorlu pilersuinermi atortulersuutinik atassuseeqqinnernut innuttaasunillu ikiortariaqartunik ikiuunnernut nukiminnik atuiniassammata.

Taamaammat ilaatigut Sverigemi Norgemilu oqartussat isumassarsiorfigalugit quppersagaq una paasissutissanik iluaqutaasussanik siunnersuutinillu atorineqarsinnaasunik imalik saqqummersipparput, naatsorsuutiginnngisamik ajornartoornermik pisoqassappat atorsinnaasannik.

Minutsialuit atorlugit atuaruk. Taava piareersimalluassaatit.

Uagut pilluta naatsumik

Folk & Sikkerhed (kalaallisut inuit isumannaallisaanerlu), Danmarkimi illersornissamut, upalungaarsimanermut naalagaaffiullu isumannaatsuunissaanik politikkianut suliniaqatigiiffinni anginersaavugut. Partiinut attuumassuteqanngilagut 1975-imilu pilersinneqarluta. Inunnut paasissutissanik ilisimasanillu ataatsimoorluta isumannaatsuunitsinnik pitsanngorsaataaqataasunik siammarterinerimik ilaatigut suliaqarpugut. Piumaguit Folk & Sikkerhed-imi ilaasortanngorsinnaavutit.

Uagut pilluta paasisaqarnerorusukkuit uani
atuarsinnaavutit **folkogsikkerhed.dk**

Imerk, innaallagissamik, kiassarnermillu pilersuisoqanngitsumi ulluinnaap qanoq ittuusinnaanera takorlooruk

Ajornartoorneq annikitsunnguugaluarpalluunniit nassatarisinnaavaa inuiaqatigiittut sungiusimasatsitut inuunerput atuukkunnaarneranik. Nunagisanni peqqarniitsumik silarlorujussuarpat imaluunniit pilersuinermik attaveqaatinik ajutoortoqarpat qanoq qanigisatillu immissinnut isumagisinnaanerlusi eqqarsaatigiuk.

Assersuutigalugu ullualunni ataani taaneqartunik amigaateqarlutit qanoq issanersoq takorloorsinnaavat:

- Kiassarneq innaallagiarlu
- Oqarasuaatit angallattakkat attaveqaataat internetsilu
- Imermut kuuffinni anartarfimmilu imeq
- Benzina, dieseli angallannerlu
- Pisiniarfinni nerisassat nioqqutissallu allat
- Nakorsaatit nakorsaatinullu atortut
- Akiliinermut atortut aningaasanillu tiguisarfiit

**IMEQ,
INNAALLAGIAQ
KIASARNERLU**

Allat imannak ikiorluarnerusinnaavatit!

Ajornartoornermi
pisariaqartitsinerpaat – soorlu
napparsimasut, sanngiitsut
utoqqaallu, siulliullugit
ikiorneqassapput.

Taamaammat inoqatitit
ikiorluarnerussavatit imminut
isumaginissat qanigisavillu
ikiornissaat qulakkeerukku.

AJORNARTOORNEQ

Ajornartoortoqarsimappat sunaluunniit pissutaagaluarpat illit pisortallu aalajangersimaqqissaartunik akisussaaffeqarpusi.

PISORTAT AKISUSSA AFFII

Pisortat ilaatigut akisussaaffigaat:

- Inatsisit atuutsinnissat pissutsillu ajunngitsuunissat
- Illersornissaq
- Inuit upalungaarsimasut
- Peqqinnissaqarfik
- Utoqqaat illui assigisaallu
- Pilersuinermi sillimaniarneq (imeq, innaallagialaq kiassarnerlu)

NAMMINEQ AKISUSSA AFFIK

Inuttut nammineq ilaatigut akisussaaffigivat:

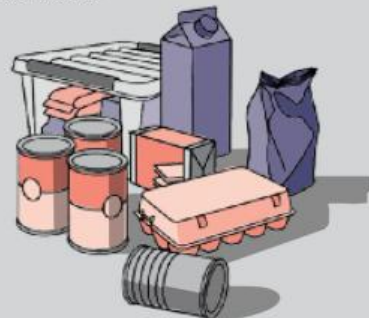
- Ilinnut ilaquttannullu imeq, nerisassat kiassarnerlu
- Qitiusumik oqartussanit tusagassiutiniillu paasissutissanik pissarsinissat
- Uippallernak oqartussaasut innersuussutaannik malinninnissat

Ajutoornermik pisoqassagaluarpat siunnersuutitsialaat 10-it

1

Nerisassanik imermillu peqqumaateqarit

Quppernarni tulluuttuni nioqqutissat pigisassatut piukkunnartut allattorsimaffiat takusinnaavat. Nioqqutissanik ajortianngitsunik pisinissat ataavartumillu taarsertarnissaat isumagiuk. Nerisassat piareersarujussuartaqanngitsut salliussinnaavatit.

2

Naammalluartumik imermik pissaqarnissat isumagiuk

Inersimasut tamarmik immikkut ullormut imeq 3 literi pisariaqartissagaa naatsorsuutigissavat. Imermut dunkerujussuit ataaseq arlallilluunniit pissarsiarikkitt imermillu immerlugit. Taartumi nillataartumiippata erngup taarsertariaqalinnginnerani imeq qaammatini arfinilinni uninngatinneqarsinnaavoq. Erngup aqqutai matuneqarsimappata pissaqanngippalluunniit – eqqassinni kuunnguit imertarfigisinnaavatit atunnginnerannilu qalaqqaarneqarsinnaapput.

3

Utaqqiisaasumik anartarfiliigit

Assersuutigalugu imermik pilersuineq unissimappat anartarfik atornegarsinnaanngippat anartarfittaani ninngusuumik puussiarsuarmik ikkussisinnaavutit. Aseruuttoonerit pinngitsoortinniarlugit assat eqqiluutsuutinnissat eqqaamassavat. Imissaqanngikkuit assannut spritit taamaammat atussavatit. Erngup aqqutai unissimappata kuunnguanut tatsinullu imertiararluni anartarfik kuutsinneqarsinnaavoq.

4

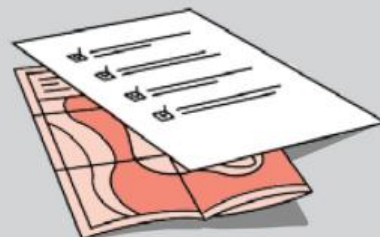
Aningaasat tigoriaannaat sillimmatigalugit

Angerlarsimaffinni aningaasanik tigoriaannarnik uninngasuuteqarnissat eqqaamajuk. Digitalimik aningaasanut systemit ajutuussappata, assersuutigalugu Dankort, MobilePay aningaasanilluunniit tigusisarfiit atornegarsinnaanngippata uninngasuutitit iluaqutigissavatit.

5

Immikkut navianarsinnaasut eqqarsaatigikkitt

Peqqarniitsumik silarlunneranit immikkut navianaatilimmi imaluunniit suliffissuup navianaateqartup eqqaani najugaqaruit navianartumik pisoqassappat qanoq imminut ilaquttannillu illersuisinnaanerlutit misissortariaqarpat. Pisariaqassappat unnuiffigisinnaasannik najugaqarallarfigisinnaasannillu ilaquttanni ikinngutinnilu isumaqatigiissuteqarit.

6

Meeqqat peqataatikkit

Anginerusunik meeraqaruit naatsorsuutiginnngisamik pisoqassappat ilaqutariittut qanoq iliussanerlusi oqaluuserissallugu isumassarsiatsialaavoq. Annikinnerusunik suliakkersinnaavatit,, assersuutigalugu nerisassat toqqortaatisat taarsigassanngornersut ataavartumik nakkutiginissaannik.

7

Kiassarneq

Ukiuunerani sarfaaruppat igalaat tippinik matoorlugit natersualersorlutillu kiak illumiitissinnaavat. Naneruutini ikitsiguit imaluunniit allatut kiassaateqaruit innartinnak qaminnessaat eqqaamassavat. Aalajangersimasumik silaannarissarnissaa aamma isumagissavarsi. Ikumatitsissagussi pujoorfeqarnissaa pingaaruteqarpoq. Ipinartumik **sinaallaarussinnaanissaa** (kulilte) eqqumaffigineqassaaq.

8

Batterit nillartaartumiitikkitt

Batteriiutisi atasinnaanerat sivitsorsarniarlugu taartumi nillartaartumilu toqqoqqatinnissaat isumassarsiatsialaavoq – kisianni nillartaartitsivimmiunngitsoq. Powerbanki (batterilersuut angallattagaq) aamma ulikkaaqqatittuaannarsinnaavat, taamaalillutit oqarasuaatit angallattakkat atortorissaarutillu innaallagiatortut sarfaarukkaluarpat batterilersorsinnaajumallugit.

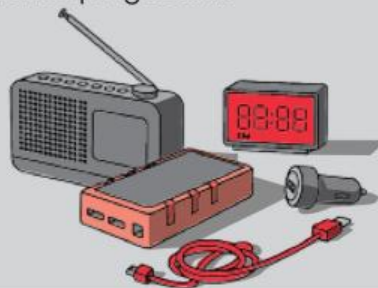

9

Malinnaagit

Ilungersunartumik pisoqassappat oqartussanit paasissutissanik pingaarutilinnik pissarsisinnaassaati, pingaarnertut radio tv-lu aqqutigalugit, taakku atorsinnaasimappata. Qanigisannut, ikinngutinnut assersuutigalugulu politiinut aamma ajornartoornermi attaveqarnissaq pisariaqartilersinnaavat. Batteritortumik nalunaaquttamik radiortalimmik powerbankimillu pissarsisinnaavutit. Biileqaruit eqqaamassavat radioqarlunilu battereeqarmat. Seqernup nukinganik ingerlatanik aammalu amuartakkanik ajutoornermi radiomik noqqaasoqarsinnaavoq powerbank-itullu sarfamik aallerfiusinnaasoq atorluarneqarsinnaavoq. Aamma angallateeqqani piniariarnermilu taakku atorluarneqarsinnaapput.

Radioni nalinginnaasuni sillimmatinilu radio FM/AM-mi KNR radio qaqqani immamilu tusaaneqarsinnaavoq. Kujataani 720 khz, Nuummi 570 khz, Qeqertarsuullu eqqaani 650 khz. Nuup eqqaani DR P1 aamma DR FM-ikkut tusaaneqarsinnaapputtaaq taakkulu akunnernik pingasunik kingusinnerusut tusaaneqarsinnaapput.

10

Angerlarsimaffinni nakorsaataasivik immeruk

Nipaallisaatinik, nipputtartunik, ikinut saligutininik immaqalu nakorsamit nakorsaatinik peqqumaateqarnissaq isumagissavat. **Ikiueqqissaarnissamut** pikkorissarnissat eqqarsaatigisinnaavat.

Nalunaarsuiffissat

Ajutoortoqassagaluarpat ajunaarnersuaqarluniluunniit angerlarsimaffimmi pigissallugit pitsaasuusinnaasut allattorsimaffiat uani takuneqarsinnaapput. Pisariaqartissinnaasasi pissarsiarisigit immaqalu ikinngutit ilaquttallu pisariaqassappat akunnissinni atorniarfigisinnaanissamut ataqatigiissaarigitsi.

Malitassaqqissoq:

Ilaqutariittut **sapaatit akunneranni** ataatsimi atugassassinnik peqarnissarsi isumagisiuk.

Nerisassat

- ☐ Naatsiiat, qungorlit, musat
- ☐ Iffiat, knækbrødit, kissit
- ☐ Tubemi qillertuusaniluunniit qallersuutissat
- ☐ Issingigassamik immuk, sojamik immuk, immuit panertut, immuk UTH (sivisuumik ajortinneq ajortoq)
- ☐ Nerinermut uulia
- ☐ Qapuit panertut, qajuusat
- ☐ Immussuaq, punneq, manniit
- ☐ Pasta, qaqorteqqasut, suaasat, naatsiiat sequtsikkat panertut, nerisaasat piariikkat panertut, aalisakkat neqillu panertut, paarnat syltikkat
- ☐ Linsit, eertat, naatitat qillertuusaniittut
- ☐ Qillertuusarmiut, ass. avaleraasartuut, saarulliit suaat, ravioli, suppit, skinke, forloren skildpadde, bouillon
- ☐ Simersiat, honningi, qaqqortarissanit punneq
- ☐ Juice, kaffi, tii
- ☐ Sukkulaatit, qaqqortarissat, naatitat panertut, sukkulaatit nukimmik imaluunniit myslimik akusat

Imeq

- ☐ Igalaaminermik plastikimilluunniit puiaasat immikkat
- ☐ Qattat matullit immikkat imaluunniit imermut dunkerujussuaq kuuffilik
- ☐ Imeq puiaasami pisiniarfinni pisiaq

Kiassarneq

- ☐ Ukiumi atisat oqortut
- ☐ Tippit
- ☐ Nallanngaviit
- ☐ Sinngupuut
- ☐ Naneruutit
- ☐ Qulliit kiassaait
- ☐ Innerit imaluunniit ikittaait
- ☐ Allatut kiassarnissamut atortoq, ass. kissarsuut gassitortoq imaluunniit petroliummitortoq

Atugassat

- ☐ Equutissiat
- ☐ Puussiarsuit eqqaavissat ninngusuut
- ☐ Kissarsuut gassitortoq, qisussat, gassimik imaluunniit aamarsuarnik grilli (gassimik aamarsuarnilluunniit peqqumaarnissat eqqaamajuk)
- ☐ Qaammartartoq, qaamut inissillugu qaammartartoq
- ☐ Batteriit
- ☐ Aningaasat – pappilissat aggorsimasullu (digitalimik akileeriaaseq ajortissappat pisariaqassapput)
- ☐ Angerlarsimaffimmi nakorsaatit nakorsamit tunniunneqartut assigisaallu ilanngullugit (Takuuk qupp. 11)
- ☐ Servietsit masattut
- ☐ Assannut spritserutit
- ☐ Aaqarnermi atortut
- ☐ Nangit nuunuaqqanullu nerisassat asiujaatsut
- ☐ Pappilissat pingaarutillit anillatsissimanissaat, ass. sillimmasiinermit allagartat, aningaaserivimmi paasissutissat, nalunaarutiginnissimanermit uppersaatit
- ☐ Biilimut orsussaq benzina dieseliluunniit angallateeqqanut, snescooterinut, biilinullu
- ☐ Nerisassiornermit gassi
- ☐ Petromaximut seqersartunullu allanut petroliu
- ☐ Patronit
- ☐ Aalisaait
- ☐ Nammattagaq

Attaveqaqatigiinneq

- ☐ FM-radio batteritortoq imaluunniit seqerngup nukinganik ingerlatitsissutilik, ass. nalunaaqutaq radiortalik (biilini radioqarmat aamma eqqaamassavat)
- ☐ Ilaatigut oqarasuaatinnut angallattakkannut batteri ilassutaasoq imaluunniit powerbank (innaallagissamik toqqorsivik)
- ☐ Biilinut innaallagialersuut angallattagaq
- ☐ Oqarasuaait adressillu pingaarutillit allattorsimaffiat tigorianaq

Imannak qisuariartariaqaraluarputit

Ilungersunartumik pisoqarpat sillimaguit iluaqutaassaaq. Pisut amerlanersaanni malitassaaqissut siunnersuutit pingasut aajuku:

1

Paasiniaagit eqqarsarluarlutillu

Politiit, upalungaarsimasut oqartussaasullu siunnersuutaat ilitsersuutaallu malikkit paasissutissanillu uppersarsineqanngitsunik onlinekkut allatulluunniit siammarterissanngilatit.

2

Isumannaatsumukarit

Periarfissaqarpat navianartorsiorfimmit ilaqquttatillu qimatsernissarsi isumagissavat. Politiit 112-imut attaveqarfigikkit, pingaarutilinnik paasissutissaateqaruit pasinarsinnaasumilluunniit takusaqaruit.

3

Allat ikiukkit

Allat navianartorsioritut mianersoqqukkit ikiorlugillu, kisianni uivertitseqataanaveersaassaait. Pisariaqavinngippat oqarasuaatinnik angallattakkannik sianissanngilatit. Pingaarutilimmik sianertut taamaalillutit anngussinnaanissaat qulakkiissavat.

Nutaarsiassat eqqunngitsut eqqumaffigikkit, aamma paasissutissanik ujartuitillutit isorinnittumik isiginnittaaseqarit

Ajornartoortoqarpat nutaarsiassanut, pingaartumillu inuit internetsikkut attaveqaqatigiittarfiini, isorinnittumik isiginninnissat pingaaruteqarpoq. Ilisimasaqarnissat isumagissavat, tusarfiit arlallit paasiniaaffigissavatit tusatsiakkanillu nammineq siammarterinak. Inoqutigiinni meerartaqarpat inuusuttortaqarpallu nutaarsiassani sammineqartut kiisalu tusarfiit sorliit uppersassuseqarnersut pillugit oqaloqatigikkit.

Imminut aperisinnaavutit:

- Paasissutissaappat imaluunniit isummat?
- Paasissutissiinermut suna siunertaava?
- Tusarfik uppersassuseqarpa?
- Paasissutissat allani pissarsiarineqarsinnaappat?
- Paasissutissaq nutaajua pisoqaavaluunniit?

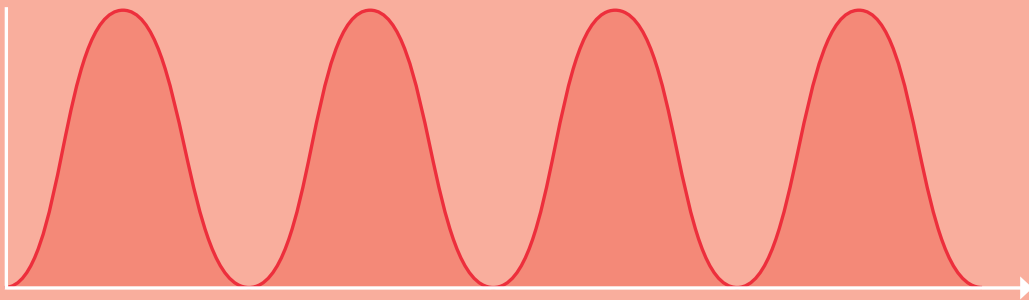
Kalerrisaarutit

Marlunnik kalerrisaaruteqarpugut, Pilersussamik kalerrisaarineq Kalerrisaarummillu atorunnaarsitsineq. Amerlanerpaartaasugut nalunngilavut ukiut tamaasa misilittarneqartarmata. Qanoq ilisarisinnaaneritit qanorlu isumaqarneri uani takuuk.

Pilersussamik kalerrisaarineq

Imannak ilisarissavat:

Nipi sukkasuumik nipittoriartussaaq sukkasuumillu nipikilliarthoqqilluni. Kalerrisaarut sisamariarlugu uteqqinneqassaaq 45-llu sekundtinik sivilissuseqarluni.

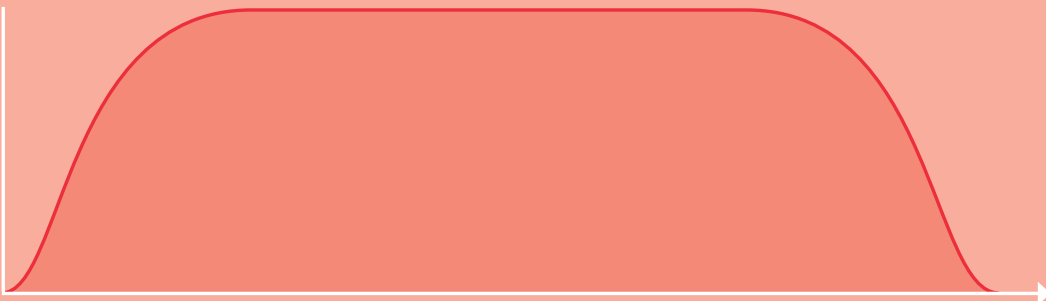
Imaaliussaaitit:

- Illup iluanut iserit
- Igalaat matukkit
- KNR-TV-mi imaluunniit KNR-radio-mi paasissutissanik ujaasigit

Kalerrisaarutip nipaa

Imannak ilisarisinnaavat:

Nipi ataaseq sivilissooq 45 sekundtinik sivilissusilik.

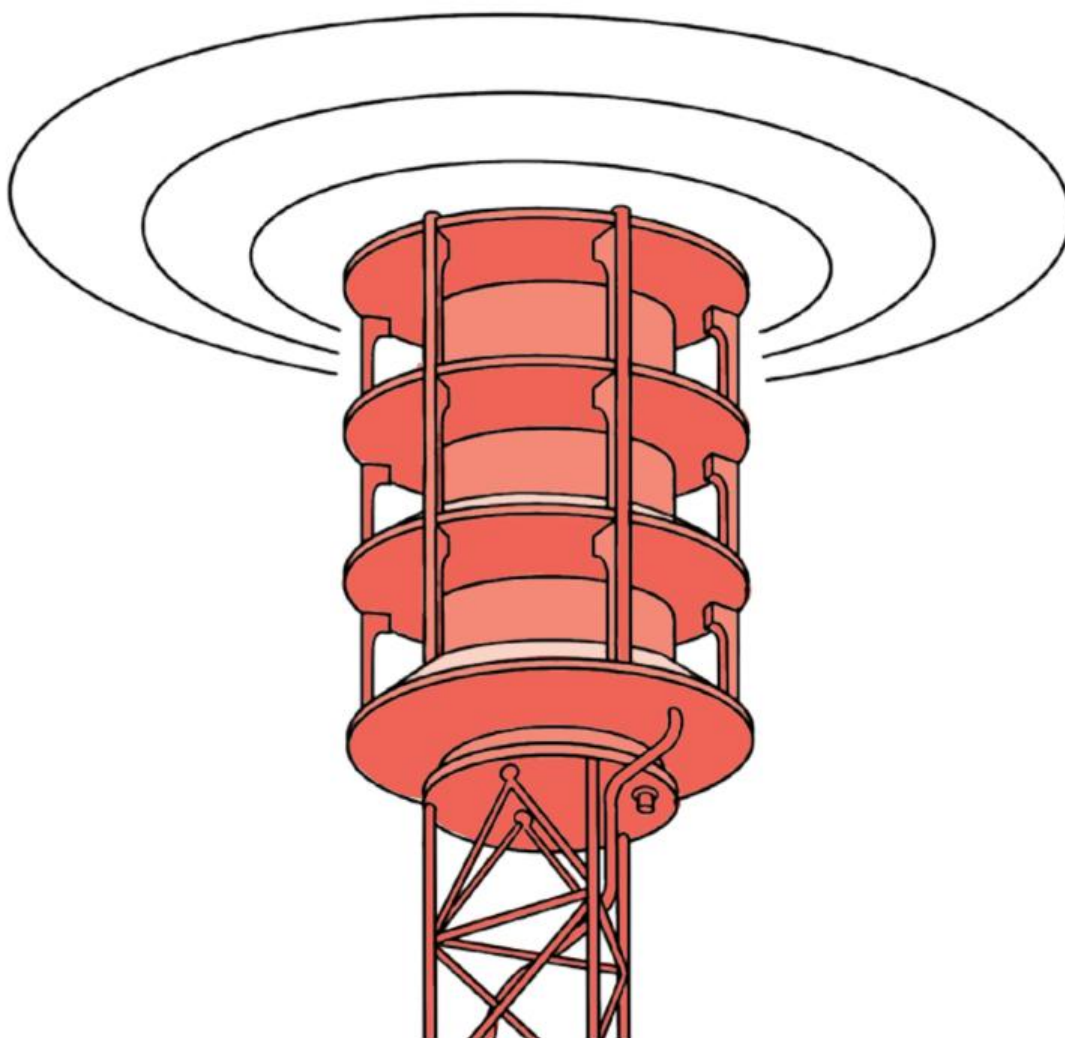
Imaaliussaaitit:

Anisinnaangoqqipputit ullormilu suliatit nangeqqillugit.

S!RENEN atorlugu maanna mobilikkut aamma kalerrisaarneqarsinnaalerputit

Mobilit nutaaliaasimappat, taava sumiiffigisanni navianartoqartillugu S!RENEN atorlugu kalerrisaarummik pisinnaavutit. Appi downloadeqqaartariaqangilat.

sirenen.dk -mi paasisaqarnerugit

Eqqaamasassatit allattukkit

Oqarasuaatit normui adressellu pingaaruteqartut uani allattorsinnaavatit.

Oqarasuaatit normui pingaaruteqartut

Sianerfissaq 112

Ambulancet, politii qatserisartulluunniit pinartumik pisariaqartikkukkit. Tusass A/S normumik ingerlatsivoq oqartussanullu naleqquttunut ingerlatitseqqittarluni.

Sianerfissaq 70 14 48

Politiit pisariaqartikkukkit imaluunniit assersuutigalugu avatangiisinik mingutsitsisoqarpat assigisaannilluunniit.

Sianerfissaq 113

Qatserisartut pisariaqartikkukkit.

Napparsimmavimmut sianerit

Napparsimanermi ajutoornermiluunniit pinartumik ikiortariaqaruit.

Sumiiffik	Ammasarfiup nalaani pinartoqartillugu sianerfissaq	Nal. 16 kingorna
Aasiaat	89 22 11	89 22 11
Ilulissat	94 32 11	94 32 11
Ittoqqortoormiit	99 10 11	34 47 08
Kangaatsiaq	89 43 00	89 22 11
Maniitsoq	81 32 11	81 32 11
Nanortalik	61 32 11	61 32 11
Narsaq	66 12 1	66 12 11
Nuuk	344 112	344 112
Paamiut	68 12 11	68 12 11
Qaqortoq	64 22 11	64 22 11
Qasigiannguut	91 12 11	89 22 11
Qeqertarsuaq	92 12 11	89 22 11
Qaanaaq	97 10 11	94 32 11
Sisimiut	86 42 11	86 42 11
Tasiilaq	98 12 11	98 12 11
Upernavik	96 12 11	96 12 11
Uummannaq	95 12 11	95 12 11